

κατὰ κανόνα κρατούσης παρὰ τῷ Ἑλληνι ἐγωϊστικῆς τάσεως καὶ τῆς ἐλλείψεως παρ' αὐτῷ κοινωνικῆς καὶ συνεργατικῆς διαθέσεως.

»Τὸ βιβλίον τοῦτο χαρακτηρίζω ὡς ἄριτον ἀπὸ ἀπόψεως μεθοδικῆς καὶ πραγματικῆς. Δι' αὐτοῦ ἡ συγγραφεὺς οὐ μόνον ρίπτει φῶς ἐπὶ σπουδαιοτάτου παιδαγωγικοῦ προβλήματος καὶ δὴ δι' ἰδίων ἐρευνῶν, ἀλλὰ καὶ παρέχει συγχρόνως ὑπόδειγμα μεθοδικῆς παιδολογικῆς ἐρεύνης».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ.— Περὶ τῆς ἀναγκαστικῆς μοναχικῆς κουρᾶς,
ὕπὸ *K. M. Πάλλη**.

Ἡ μοναχικὴ κουρὰ γίγνεται κατ' ἐλευθέραν θέλησιν τοῦ μέλλοντος νὰ ὑποστῇ αὐτήν. Ἄλλ' ὑπάρχουσι θέματα ἐφ' ὧν ἡ μοναχικὴ κουρὰ εἶναι ἀναγκαστικὴ ἢ τοι γιγνομένη καὶ ἄνευ τῆς θελήσεως τοῦ μέλλοντος νὰ ὑποστῇ ταύτην. Οὕτω:

I.—Ἡ μοιχευθεῖσα γυνὴ ἐμβάλλεται εἰς μοναστήριον ὃ δὲ σύζυγος αὐτῆς ἂν ἐντὸς διετίας μὴ ἀναλάβῃ αὐτήν ἐκ τοῦ μοναστηρίου, ἢ ἂν τελευτήσῃ, τότε αὕτη κουρεύεται καὶ λαμβάνει τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ παραμένει ἐν τῷ μοναστηρίῳ κατὰ πάντα τὸν βίον¹.

Καταργηθεῖσδων τῶν ἀρχαιοτέρων διατάξεων τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου διὰ τῆς Ἰουστινιαν. Νεαρᾶς, ρλδ' κεφ. 10 ἐπετρέπετο καὶ μετὰ τὴν καταδίκην τῆς μοιχαλίδος ἡ ἀνασύστασις τοῦ λυθέντος γάμου ἐντὸς διετίας ἀπὸ τῆς διαζεύξεως.

Μετὰ τὴν περιβολὴν τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἀνασύστασις τοῦ γάμου αὐτῆς μετὰ τοῦ τέως συζύγου δὲν εἶναι δυνατὴ ὡς ἐκ τῆς μοναχικῆς αὐτῆς ιδιότητος ἐκτὸς ἂν ἀποβάλῃ ταύτην διὰ ποινῆν. Παρ' ἡμῖν ἀργούσης τῆς ποινῆς τῆς ἐν τῇ μονῇ καθεύξεως τῆς μοιχαλίδος καὶ τῆς πρὸς ταύτην συνδεδεμένης διετοῦς προθεσμίας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡδύνατο ὁ ἀνὴρ νὰ ἀναλάβῃ τὴν διαζευχθεῖσαν, ἡ ἀνασύστασις τοῦ γάμου τῆς καταδικασθείσης μοιχαλίδος προβαίνει πάντοτε ἀκωλύτως ὑπ' οὐδεμιᾶς προθεσμίας περιοριζομένη, καὶ ἐπάγεται ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου τὰ συνήθη ἔννομα ἀποτελέσματα².

Ἡ τῆς μνημονευθείσης Νεαρᾶς ρλδ' διάταξις ὀφείλομεν νὰ δεξώμεθα ὅτι καίπερ

* Ἐξήγησις συντεταγμένων λέξεων:

Συντ. = Σύνταγμα ἱερῶν κανόνων, ἔκδ. Γ. Α. Πάλλη καὶ Μ. Ποτλῆ.

¹ Ὅρα Ἰουστινιαν. νεαρὰν ρλδ' κεφ. ε', Βασιλικῶν, βιβλ. ΚΗ' τίτλ. Ζ' θεμ. α'. Ἀρμενοπούλου βιβλ. ε', τίτλ. β. κεφ. 16, Βαλασαμῶν εἰς Νομοκάνονα Φωτίου, τίτλ. Α. κεφ. λβ', ἐν Συντ. 1, σ. 73, καὶ τίτλ. ΙΑ' κεφ. α', αὐτ. 252 καὶ Ματθαίου Βλάσταρη στοιχ. Μ. ἐν Συντ. 6, σ. 377.

² Οὕτω καὶ Ν. Π. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ἀνασύστασις λυθέντος γάμου, 1907, σ. 25 - 26.

αυτοκρατορική και περιληφθεῖσα ἐν τῇ ἐξαβίβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου δὲν ἰσχύει παρ' ἡμῶν διότι ὁ ἡμέτερος ποινικὸς νόμος ἐν ἀρθρῳ 286 ἀπειλεῖ κατὰ τῆς ἐνόχου μοιχείας γυναικὸς ποινὴν φυλακίσεως τριῶν μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν. Ἐν τούτῳ ἐξηγητήθη ἡ ποινὴ οὕτως ὥστε ἀργεῖ ἡ τοῦ βυζαντιακοῦ δικαίου μνημονευθεῖσα ποινικὴ διάταξις περὶ καθείρξεως τῆς γυναικὸς εἰς μοναστήριον καὶ τῆς μετὰ διετίαν ἀναγκαστικῆς αὐτῆς κουρᾶς.

Τὴν μνημονευθεῖσαν διάταξιν τοῦ Βυζαντιακοῦ δικαίου παρέλαβε καὶ ὁ Μολδαβικὸς κώδιξ ὀρίζων μὲν ἐν ἀρθρῳ 124 ὅτι «ἡ μοιχαλὶς, ἀφ' οὗ καταδικασθῆ, κλείεται εἰς Μοναστήριον» ἐν ἀρθρῳ δὲ 125 ὅτι «ὁ ἀνὴρ ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ πηγαίῃ εἰς τὸ Μοναστήριον, ὅπου ἐκλείσθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ νὰ ὁμιλῇ ἐλευθέρως μετ' αὐτῆς, καὶ ἂν θελήσῃ, δύναται νὰ δεχθῆ πάλιν αὐτήν· εἰ δὲ καὶ δὲν θελήσῃ, μέχρι δύο χρόνων ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς καταδίκης αὐτῆς, ἢ ἀποθάνῃ, τότε νὰ ἐνδυθῆ ἡ γυνὴ μαῦρα, καὶ νὰ μένῃ εἰς τὸ Μοναστήριον ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτῆς».

II.—Κατὰ τὸν κανόνα ΜΗ' τῆς ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἡ σύζυγος ἢ στέρξασα εἰς τὴν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίαν τοῦ συζύγου, γενομένης ταύτης καὶ τοῦ γάμου οὕτω λυομένου εἰσέρχεται εἰς μοναστήριον πόρρω τῆς κατοικίας τοῦ τέως συζύγου κείμενον, ἀξία δὲ καταδειχθεῖσα ἀναβιβάζεται εἰς τὸ τῆς διακονίας ἀξίωμα. Ὁ κανὼν οὗτος οὐδένα ποιεῖται λόγον περὶ μοναχικῆς κουρᾶς τῆς τοιαύτης γυναικός, ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ γνώμη ἢ δεξαμένη ἀναγκαίαν τὴν μοναχικὴν κουράν αὐτῆς.

Διὰ τὴν σιγὴν τοῦ κανόνος ΜΗ' Τρούλλου οὐδὲν διαλαμβάνοντος περὶ μοναχικῆς κουρᾶς τῆς ἐν μοναστηρίῳ ἐγκλεισθείσης γυναικὸς ὑπέλαβόν τινες ὅτι δὲν ἀναγκάζεται ὡς ἀναγκάζονται αἱ μοιχευθεῖσαι γυναῖκες νὰ ὑποστῆ τὴν μοναχικὴν κουράν. Τὴν γνώμην ταύτην ἀπέκρουσεν ὁ Βαλσαμῶν ἐν τῷ ἑαυτοῦ ὑπομνήματι εἰς τὸν κανόνα ΜΗ' Τρούλλου¹ δεξάμενος ὅτι ἡ τέως σύζυγος τοῦ ἐπισκόπου ὀφείλει νὰ ὑποστῆ τὴν μοναχικὴν κουράν· τοῦτο δὲ κατὰ Βαλσαμῶνα, διότι ἡ γυνὴ πρὸ τῆς εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίας τοῦ ἑαυτῆς ἀνδρὸς ἐδύνατο νὰ μὴ διαζευχθῆ, καὶ οὕτω νὰ ἀπρακτήσῃ καὶ ἡ χειροτονία ἐκείνου καὶ ἡ ἀπόκαρσις ἄρα αὐτῆς. Ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰς ἐπίσκοπον χειροτονίαν τοῦ ἑαυτῆς συζύγου τὴν διάζευξιν ἠθέλησεν ἀναγκάζεται διὰ τῆς ἀποκάρσεως τελειῶσαι τὸ διαζύγιον καὶ μὴ παίζειν ἐν οὐ παικτοῖς. Τὸ νὰ διάγῃ δ' αὕτη μετὰ λαϊκοῦ σχήματος ἐν τῷ μοναστηρίῳ, κολάσεως ἔργον ἐστίν, οὐκ εὐεργεσίας· ὅπερ εἰς ἀτιμίαν τῆς χειροτονίας ἀφορᾷ οὐ μικράν. Διὸ κατὰ Βαλσαμῶνα λογίζεται ἡ ἀπόκαρσις τῆς γυναικὸς τοῦ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονηθέντος οὐχὶ ἀναγκαστικὴ ἀλλ' ἐκούσια. Οὐδ' εἶναι ἀληθὲς ὅτι μόνον λαϊκαὶ γυναῖκες ἀξιοῦνται διακονικοῦ ἀξιώματος, διότι καὶ μονάζουσαι ἠξιοῦντο αὐτοῦ. Ἐὰν δ' ἐπετρέπετο μετὰ λαϊκοῦ σχήματος νὰ διατρίβῃ ἐν μοναστηρίῳ ἡ τοῦ χειροτονηθέντος γυνὴ τότε θὰ ἐζήτει εὐλόγως καὶ

¹ Συντ. 2, σ. 420, ἐπ.

ἐκτός τοῦ μοναστηρίου νὰ διατρίβῃ, ἴσως δὲ καὶ νέον γάμον νὰ συνάψῃ ἢ καὶ νὰ συνδιάγῃ μετὰ τοῦ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονηθέντος τέως συζύγου, ὅπερ ἄτοπον καὶ τοῖς θεοῖς κανόνι ἀβούλητον. Ὅτι δὲ δὲν ἐπιτρέπεται τῇ τοιαύτῃ γυναικὶ ἢ σύναψις νέου γάμου ἐστὶ πάνυ εἰκός.

Κατὰ τὸ ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1187 σημείωμα τοῦ αὐτοκράτορος Ἰσαακίου τοῦ Ἀγγέλου¹—συνόδου ἧς μετέσχον οἱ πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ μητροπολιταὶ ὡσεὶ τεσσαράκοντα—μὴ στεργούσης τῆς γυναικὸς τοῦ εἰς ἐπίσκοπον χειροτονηθέντος εἰς τὴν μοναχικὴν κουράν, θὰ ἀπέβαλεν ὁ χειροτονηθεὶς τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα καὶ τὸν θρόνον εἰς ὃν ἕτερος θὰ καθίστατο ἀντ' αὐτοῦ. Ὡρίσθη δ' ἔτι διὰ τοῦ εἰρημένου σημειώματος νὰ μὴ χειροτονῆται τὸντεῦθεν εἰς ἐπίσκοπον ἔγγαμος ἂν μὴ πρότερον ἤθελεν διαζευχθῆ δι' ἐγγράφου συμφωνίας, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα καὶ ἂν μὴ αὕτη ἤθελεν ἀσπασθῆ τὸν μοναχικὸν βίον καὶ οὕτω νὰ γίνωνται τὰ τῆς χειροτονίας ἀσκανδάλιστα καὶ ἀπρόσκοπτα καὶ μῶμον παντὸς ἀπεινωμένα τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως.

Ἀνασύστασις τοῦ οὕτω διὰ τῆς εἰς ἐπίσκοπον προχειρίσεως τοῦ ἀνδρὸς λυθέντος γάμου θὰ ἦτο δυνατὴ μόνον ἂν ὁ μὲν ἐπίσκοπος καθηρεῖτο ἢ δὲ γυνὴ διὰ ποινὴν ἀπέβαλε τὸ μοναχικὸν σχῆμα.

Παρ' ἡμῖν δὲν δύναται νὰ ἐσχύσῃ ἢ διάταξις τοῦ κανόνος ΜΗ' τῆς ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτης Οἰκουμενικῆς συνόδου καθόσον ἢ ἡμετέρα νομοθεσία δὲν ἐπιτρέπει τὸ κατὰ ἀμοιβαίαν συναίνεσιν διαζύγιον, ἐν δὲ τοῖς περιοριστικῶς ἐν τῷ νόμῳ ἀναγραφόμενοις λόγοις διαζυγίου δὲν ἀναγράφονται τὰ τοῦ κανόνος ΜΗ' τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΦΥΣΙΚΟΧΗΜΕΙΑ. — Eine Apparatur zur Messung der Dipolmomente von freien Radikalen*, von **G. Karagunis, G. Drikos und Th. Jannakopoulos**. Ἀνεκοινώθη ὑπὸ κ. Γ. Καραγκούνη.

Vor einigen Jahren wurde von einem von uns gezeigt², dass die freien Triarylmethylradikale bei der Vereinigung mit Halogenen unter gleichzeitiger Bestrahlung mit zirkular polarisiertem Licht, einer Frequenz, welche vom Radikal absorbiert wird, optische Aktivität zeigen. Der Befund wurde

¹ Ὅρα τοῦ ἐν Jus Graecoromanum ἔκδ. Zachariae A. Lingenthal, 3, σ. 514-515 καὶ ἐν ὑπομνήματι Βαλσαμῶνος εἰς καν. ΜΗ' Τρούλλου ἐν Συντ., 2, σ. 421.

* Γ. ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗ, Γ. ΔΡΙΚΟΥ, ΚΑΙ Θ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ. — Περὶ μιᾶς συσκευῆς μετρήσεως τῶν διπολικῶν ροπῶν ἐλευθέρων ριζῶν.

² KARAGUNIS UND DRIKOS, *Zeitschr. f. phys. Chemie.* Bd. 26, S. 428, 1934.